

שלא ייעשה הדין מעורב עם רחמים. **הָדָא הוּא דְכַתִּיב, ה' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחְרִישׁוּן.** 'הו"ה' שהוא בחינת הרחמים 'לחם לכם' לעשות דין במצרים, ויימצא הדין מעורב עם רחמים. אבל 'ואתם תחרישונו', **דְּלֹא תַתְעָרוּן מִיַּדִּי** - שלא תעוררו כלום על ידי תפלתכם, **דְּהָא שְׂמָא דְרַחֲמֵי בְּעֵי**

התבאר כי בכל מקום שנאמר שם הו"ה עם הדין, הוא מורה שהדין אינו קשה כל כך ומעורב ברחמים. ועתה יבאר שיש מקום אחד שהוא יוצא מן הכלל. **וּבְכָל אֶתֶר -** ובכל מקום שנזכר שם הו"ה במקום דין, **שְׂמָא דָּא דִּינָא בְּרַחֲמֵי אִיהוּ -** שם זה בא ללמד שהדין מעורב ברחמים הוא. **בְּר אֶתֶר חַד -** חוץ

לְאֶתְעָרָא עֲלֵיהּ, לְמַעַבְד דִּינָא בְּרַחֲמֵי - שהרי שם הרחמים צריך להתעורר על המצרים, כדי לעשות דין יחד עם רחמים. ומוסיף רבי יהודה שהיה זה גם לטובתם של ישראל, **וְעַל דָּא בְּעֵי** - ועל כן היו צריכים להזהר שלא לעורר מיד הדין לבדה, **דְּלֹא תַעֲבְדוּן פְּגִימוּ וְתַתְעָרוּן מִלָּה אַחְרָא** - כדי שלא יפגמו למעלה על ידי שיהיו מפרידים בזה את הדין מן הרחמים, אשר בכך יהיו מעוררים עליהם עצמם דינים שהם דבר אחר ונגזי להם.

ממקום אחד אשר שם אף על פי שנאמר שם הו"ה אצל דין וגבורה הוא דין קשה שאינו מעורב ברחמים. **דְּכַתִּיב,** (ישעיה מב יג) **'ה' כַּגְבוּר יֵצֵא פְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעֲרִי קִנְיָה יְרִיעַ אֶף יְצָרִים עַל אֲזִבּוֹ יִתְגַּבֵּר וְגו'.** ומדייק, **וְכִי פְּגִבּוֹר וְלֹא גְבוּר,** וכי הקב"ה הוא רק כגבור ואינו גבור ממש, הרי נאמר 'ה' גבור מלחמה. **אֲלָא** הכוונה, שכאשר נאמר שם הו"ה אצל גבורה ומלחמה היינו שהדין הוא מעורב ברחמים, אבל כאן שנאמר 'ה' כַּגְבוּר', היינו אשר **יִשְׁנֵי לְבוּשׁוֹ וְיִלְבַּשׁ לְבוּשֵׁי אַחֲרָנִין** - שהקב"ה משנה את לבושי הדין שהיה לובש שהיו מעורבים ברחמים, ומתלבש בלבוש דינים וגבורות קשים, ולכן נאמר 'כגבור' לומר שהוא משנה מרגילותו להיות כגיבור המתנהג בגבורה חזקה. וכן הכוונה במה שנאמר בהמשך הכתוב **'פְּאִישׁ מִלְחָמוֹת'**, דהיינו שהוא **יִשְׁנֵי זִינֵיהּ** - משנה את כלי זינו, ומשתמש בכלי זין של גבורה קשה.

לאחר שהתבאר שכאשר נאמר שם הו"ה אצל הדין מעורבים בו רחמים, מקשה רבי יוסי ממה שנאמר שם הו"ה גם אצל הדין שייעשה עם הגוים לעתיד לבא.

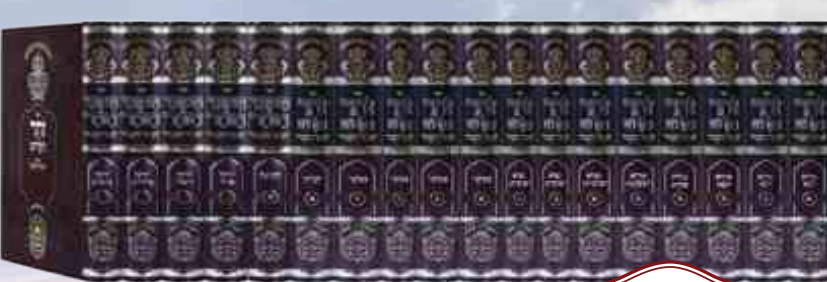
אָמַר לִיה, וְהָא בְּתִיב (זכריה יד ג) 'וַיֵּצֵא ה' וְנִלְחַם בְּגוֹיִם הָהֵם. אִי הָכֵי, דָּא דִּינָא בְּרַחֲמֵי הוּא. אמר ליה, הכי הוה ודאי, דִּינָא הוּא בְּרַחֲמֵי, דְמוֹתָא דְלְהוֹן לֹא אֲשַׁתְּכַח פְּמוֹתָנָא דְשָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא, אֲלָא חָס עֲלֵיהּוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְלֹא יְהוֹן פְּמוֹתָנָא דְשָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא דְקַטְּלוּ לֹוֹן, אֲלָא בְּנַחַת בְּלֹא צַעֲרָא. הָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי אִיהוּ.

אָמַר לִיה רְבִי יוֹסִי לרבי יהודה והקשה לו, **וְהָא כְּתִיב -** והרי כתוב במלחמת גוג ומגוג לעתיד לבוא (זכריה יד ב-ג), **וְאַסְפְּתִי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַם לְמִלְחָמָה, 'וַיֵּצֵא ה' וְנִלְחַם בְּגוֹיִם הָהֵם.** ומקשה, **אִי הָכֵי** - אם כן ששם הו"ה הכתוב בשעת מלחמה, פירושו שהדין מעורב עם רחמים, קשה, **דָּא דִּינָא בְּרַחֲמֵי הוּא** - וכי כאן במלחמת גוג ומגוג מעורב הדין עם רחמים. **אָמַר לִיה רְבִי יְהוּדָה** והשיב לרבי יוסי, **הָכֵי הוּא וְדָאִי, דִּינָא הוּא בְּרַחֲמֵי -** אכן כן הוא ודאי, שגם במלחמת גוג ומגוג מעורבים בדין רחמים, והוא **דְמוֹתָא דְלְהוֹן לֹא אֲשַׁתְּכַח פְּמוֹתָנָא דְשָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא** - שהמיתה שלהם לא תהיה כמיתה של שאר בני העולם, **אֲלָא חָס עֲלֵיהּוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְלֹא יְהוֹן פְּמוֹתָנָא דְשָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא דְקַטְּלוּ לֹוֹן** - אלא שריחם עליהם הקדוש ברוך הוא שלא יהיה מיתתם כמיתה הקשה של שאר בני העולם שהרגו אותם בחרב, **אֲלָא מִיתַתֵּם תְּהִיָּה בְּנַחַת בְּלֹא צַעֲרָא** - בלא צער, כמו שכתוב (שם פסוק יב) **'זֹאת תִּהְיֶה הַמְּגִפָּה אֲשֶׁר יִגַּף ה' אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר צָבְאוּ עַל יְרוּשָׁלַם הַמֶּקֶם בְּשָׂרוֹ וְהוּא עֵמֶד עַל רִגְלָיו,** ומשמעו, שימש בשרם כשהם עדיין עומדים על רגליהם, הרי שמיתתם תהיה בלי הרגש ובלי כאב, **הָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי אִיהוּ -** נמצא שגם הדין הזה מעורב ברחמים הוא.

על אף שהתבאר כי מה שנאמר 'ה' כגבור מורה שהוא דין קשה, יבאר כי מכל מקום מעורבים בו קצת רחמים.

ומסייג את דבריו, **וְעַם כָּל דָּא, דִּינָא הוּא יְתִיר, אֲבָל רַחֲמֵי בִיה -** ועם כל מה שהתבאר שכאן שנאמר 'הו"ה כגבור' הוא בדין רב וקשה, מכל מקום גם בדין הקשה מעורבים קצת רחמים. **כְּמָה דְכַתִּיב פְּגִבּוֹר וְלֹא גְבוּר,** ממש, וכן נאמר **'פְּאִישׁ מִלְחָמוֹת וְלֹא אִישׁ מִלְחָמוֹת'** ממש, כלומר הפסוק מרמז גם שמכל מקום אין הקב"ה מתנהג ממש באופן של גבור ואיש מלחמה, אלא כמו גבור ואיש מלחמה כיון שמעורבים בדין קצת רחמים. **דְּוָדָא אֶף עַל גַּב עוֹבְדֵי חָס עַל עוֹבְדֵי חָס** - כי בודאי אף על גב שעושה הקב"ה דין, מכל מקום חס הוא על מעשי ידיו, וזה שחס הקב"ה על מעשי ידיו אפילו בעת הדין הקשה, הוא הרחמים המעורבים בהם. וחוזר לקריעת ים סוף, **וְעַל דָּא -** ועל כן נאמר **'ה' יִלְחֶם לָכֶם וְדָאִי,** כדי שיהיו הרחמים מעורבים בדין, אבל **'וְאַתֶּם תַּחְרִישׁוּן'** כדי שלא לעורר דין שאינו מעורב ברחמים. ומסיים, **זְכָאָה חוּלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיר לֹוֹן לְחוּלְקֵיהּ וְאַחְסָנִתִּיהּ, דְּכַתִּיב 'וְאַתֶּם תַּחְרִישׁוּן. וְכָאָה חוּלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיר לֹוֹן לְחוּלְקֵיהּ וְאַחְסָנִתִּיהּ, דְּכַתִּיב 'כִּי חִלַּק ה' עַמּוֹ לְחַלְקוֹ וּלְנַחֲלָתוֹ, דְּכַתִּיב (דברים לב ט) 'כִּי חִלַּק ה' עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.'**

זאת תהיה המגפה אשר יגף ה' את כל העמים אשר צבאו על ירושלים המקום בשרו והוא עמדם על רגליו, ומשמעו, שימש בשרם כשהם עדיין עומדים על רגליהם, הרי שמיתתם תהיה בלי הרגש ובלי כאב, **הָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי אִיהוּ -** נמצא שגם הדין הזה מעורב ברחמים הוא.

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

